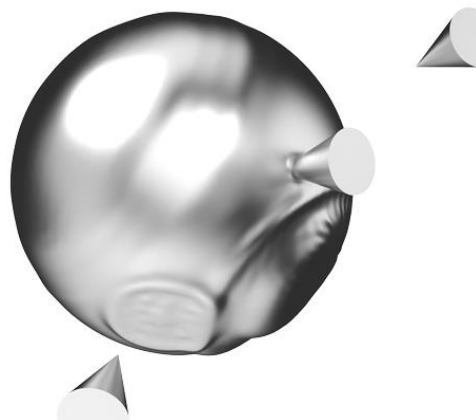

Dějiny ve veřejném prostoru IV.

Paměť pod tlakem:
napětí, konflikty, katarze
17.–18. 10. 2024, Ústí nad Labem

**Multifunkční informační a vzdělávací centrum a Filozofická fakulta Univerzity
J. E. Purkyně v Ústí nad Labem**

Pasturova 1 a 13, Ústí nad Labem 400 96

PROGRAM KONFERENCE

ČTVRTEK 17. ŘÍJNA 2024

9:00 Registrace a ranní káva

10:00 Zahájení konference zástupci pořádajících institucí

10:15 - 11:45 Keynote Andrew Hoskins: Zapomínání nejlépe zdokumentované války v dějinách: nová válka o paměť

11:45 - 13:00 Přestávka na oběd

13:00 - 14:15 Blok I

Panel I: Spory o paměť (moderuje Jitka Gelnarová)

Paměť je předmětem sporu. Různé obrazy událostí, osobností, míst či fenoménů spojených s minulostí spolu soupeří s různou intenzitou a na různých úrovních – na úrovni rodin, komunit a politických společenství. Konflikty o minulost jsou přitom spojeny s konflikty o současnost, stejně jako snaha tyto spory omezovat; ve veřejném prostoru se minulost stává součástí kulturních válek a politických bojů. V tomto panelu zkoumáme konfliktní potenciál paměti na konkrétních příkladech.

- Michal Kurz (Masarykův ústav a Archiv AV ČR): Konfliktní pole a paralelní světy ve vzpomínkové kultuře současného (jiho)českého pohraničí
- Mirek Němec (Filozofická fakulta UJEP v Ústí nad Labem): Sudety jako místo činu nebo místo paměti?
- Jaroslav Šebek (Historický ústav AV ČR): Pod palcátem Jana Žižky k socialistické budoucnosti

- Michal Cáp (Vojenský historický ústav Praha) : "Tahle generace potřebuje vojnu!" kontra "To mi jako odvedete manžela?!" Súčasn  debaty o obnoven  povinnej vojenskej služby optikou historickej pamäte

Panel II: Proměny paměti (moderuje Čeněk P cha)

Přestože i tradičnějř  pojetí historické paměti pracovala s proměnami příběhů m st, postav a dalř ch objektů, na které vzpomínáme, pro aktu ln  přístupy k paměti je dynamika procesů naprosto určující. To se odvíjí od proměn mediálního prostředí, v němž nař  paměť vyjednáváme, ale samozřejm  také od společenských a politických zlom , kter m  el me. Jak  obrazy minulosti v tomto slo it m procesu dominují? Jakou roli může vypr v n  o minulých časech jeř  sehrávat?

- Klára  ern  (Filozofická fakulta UK): Na co vzpomínáme? Zmizel  prostor a ohro en  m sto na soci ln  síti
- Julie Adam (Filozofická fakulta UJEP v  st  nad Labem): Proměna paměti v sou asn  literatuře a umění severozápadních Čech
- Martin řorm (Filozofická  stav AV  R):  esk  politick  medievalismus
- Kamil  in tl (Filozofická fakulta UK): Tekut  paměť

Panel III: Komplikovan  historie v muzeích (moderuje Tereza řtěpkov )

Není náhodou, že historick m muzeím a expozicím je v rámci nař  konference i odborn  debaty pravideln  věnováno mnoho prostoru. Dynamika vyj dřen  množstvím nov  oteviran ch či rekonstruovaných expozic v Česku i v zahraničí ukazuje, že jde o d le it  médiím paměti. V panelu se zaměříme na analýzy expozic, které se týkají historických příběhů, které je obt  n  vyprávět pro jejich tragick  či konfliktní rozm ř.

- Anna Kol řov  (Filozofická fakulta UK) "Neue Heimat finden, alte Heimat pflegen." Muzealizace vzpomínání sudetských Němců v bavorských stálých expozicích
- Jiří Nemin ř (Filozofická fakulta, Ostravsk  univerzita): Perspektivy paměti. Jak  příběh vyprávějí slezsk  muzea?
- Petra Mich lkov , Václav Sixta (Zř n m. Curieových / Filozofická fakulta UK): Pam tn k Dachau očima   k 
- Krist yna Pinkrov  (Pedagogick  fakulta UK): Trag die na Plořtin  ve veřejn m prostoru

14:15 - 14:45 Coffee Break

14:45 - 16:15 Blok II

Panel IV: Historick  vzdělávání a spory o paměť (moderuje Josef M rc)

Sou ast  konference je j ř tradičně i sekce v novan  historickému vzdělávání, které od proměn paměti nelze oddělovat. O čem se vedou spory v souvislosti s historick m vzděláváním? M  i d jepisn  vyučování sv  centra a okraje? Zveme k diskusi vřechny zájemce o propojování dějin ve veřejn m prostoru s výukou dějepisu.

- Jaroslav Najbert (Gymnázium Př rodn  škola, z. ., NPI): Spory o kurikulum
- Josef Ř dk : Slep  m sta výuky o totalit 
- Milan Hes (Filozofická fakulta UJEP): Paměť jako sou ast d jepisn  propedeutiky

- Marcela Svejková (Gymnázium Kadaň): Příspěvek k výuce dějinami v pohraničí
- Michal Pajer (Filozofická fakulta UK): Masaryk jako objekt regionálních dějin: k proměnám a didaktickému využití památníku TGM v Chlumci nad Cidlinou

Master class: Andrew Hoskins - Digital Memory Studies

Během setkání se budeme zabývat přínosem interdisciplinární práce v oblasti digitálních paměťových studií (digital memory studies) pro porozumění probíhajícím proměnám médií a technologií, které určují, jak, proč a kým jsou individuální, kulturní a společenské minulosti přetvářeny, rozkládány a zapomínány. Za tímto účelem čerpám z téměř třicetiletého výzkumu vztahu mezi médii a pamětí, včetně nejnovějšího výzkumu toho, jak je paměť stále více formována aktéry, technologiemi a procesy ve společnostech, které jsou zaplaveny daty.

(Seminář proběhne v anglickém jazyce na základě četby. Počet míst je omezen, na seminář se registrujte přes registrační formulář.)

18:00 Diskuzní večer: Videohry a historie (moderuje Čeněk Pýcha), Muzeum v Ústí nad Labem

Po diskuzi následuje společenské setkání v prostorách Muzea města Ústí nad Labem, Masarykova 1000/3, 400 01 Ústí nad Labem.

PÁTEK 18. ŘÍJNA 2024

8:30 Ranní káva

9:00 - 10:15 Blok III

Panel V: Ne/viditelná paměť (moderuje Václav Sixta)

Zatímco například památníky patří k viditelným projevům paměti, jsou místa a příběhy, která tolik na očích nejsou. V panelu se zaměříme na méně obvyklé stopy paměti a také na to, co obnáší je „vytahovat na světlo“. Architektura, muzejní artefakty, příběhy či paměťové praktiky mohou tvořit přenositelné případové studie i pro další oblasti paměti.

- Karina Hoření (Institut slavistiky, Polská akademie věd): Jsou místa, která nevidíme - vily německy hovořících průmyslníků na Liberecku jako výzkum "periferie"
- Jitka Gelnarová (Národní muzeum): Od kritiky k novému "čtení": stopovat ženské hnutí ve sbírkách Národního muzea
- Renata Berkyová (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR): Utváření lokální paměti ve vztahu k perzekvované romské rodině
- Petr Wohlmut (Fakulta humanitních studií UK): Zapomenutý hrob Sturbannführera Maitly: potlačená a "nebezpečná" česko-estonská paměť

Panel VI: Politika paměti (moderuje Vojtěch Ripka)

Panel Politika paměti se zaměří na zkoumání způsobů, jakými jsou historické události a jejich interpretace formovány, udržovány a přenášeny v rámci české společnosti se zvláštním důrazem na tematizaci menšin, většin a mocenských vztahů. Diskuze se bude zabývat tím, jak paměťové instituce a kulturní projevy reflektují a utvářejí dynamiku moci mezi menšinami a

většinou společností a jak tyto vztahy ovlivňují interpretaci klíčových historických událostí, jako jsou holocaust, období železné opony nebo česko-německé vztahy po roce 1945. Tento panel nabídne interdisciplinární pohled na politiku paměti a její vliv na utváření národní identity a veřejného diskurzu.

- Jana Černá (Muzeum Brněnska): Humor bez legrace. Podobnost antisemitských symbolů v soudobé a historické karikatuře
- Jana Farská Hájková (Oblastní galerie Liberec): Narativ železné opony a umělecký transnacionalismus šedesátých let.
- Markéta Devátá (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR): Připomínání holocaustu ve veřejném prostoru: Československo 1968–1992
- Libor Jůn (Národní muzeum): Národní muzeum a česko-německé vztahy po roce 1945

10:15 - 10:45 Coffee Break

10:45 - 12:15 Blok IV

Panel VII: Krajina a paměť (moderuje Kamil Činátl)

Paměť se často nejviditelněji projevuje v krajině: pomníky, architektura, opuštěné obce, rozpadlé industriální budovy či názvy ulic patří k nejčastějším projevům tohoto fenoménu. Možnost spojit si obraz minulosti s konkrétním místem na mapě navíc zpřístupňuje historická témata i veřejnosti, která se běžně o historii nezajímá. To se může týkat i tak komplexních jevů jako je změna klimatu. V panelu se budeme věnovat konkrétním případovým studiím, jež ukazují, jak lze pracovat se stopami minulosti v krajině.

- Tereza Arndt (Filozofická fakulta UJEP v Ústí nad Labem): Přírodně-kulturní paměť v éře antropocénu: krajina a svědectví
- Čeněk Pýcha (Filozofická fakulta UK): Mikroindustriální paměť antropocénu
- Martin Tharp (Fakulta humanitních studií UK): Místa nevinnosti a zkušenosti: Austronostalgie, kulturní paměť, a architektonické dědictví z Gründerzeitu v letech po roce 1989
- Veronika Kupková (Přírodovědecká fakulta UJEP v Ústí nad Labem): Dokumentace a interpretace „neviditelného“ kulturního dědictví Přísečnice: od traumatu ke smíření

Panel VIII: Války a paměť (moderuje Jaroslav Šebek)

Války patří historicky k významným impulzům pro proměny paměti. Konflikty dynamizují proměny narativů i technologií, které paměť spoluutvářejí. Panel se bude věnovat zejména současné válce na Ukrajině a tomu, jak ovlivňuje představy o minulosti, jež kolují v českém veřejném prostoru. Přestože jde o stále probíhající proces, věříme, že konference může nabídnout prostor pro jeho alespoň provizorní odbornou reflexi.

- Filip Byrtus (Metropolitní univerzita Praha): Framing v politické komunikaci
- Lýdie Kárníková (Fakulta sociálních věd UK): Dědictví socialismu ve světle války na Ukrajině: Lokální a translokální aspekty dekomemorace maršála Koněva v Praze
- Vojtěch Ripka a David Klimeš (Anglo-americká univerzita/FSV UK): Cestování paměti: proměny figur ruských narativů o válce na Ukrajině v Česku

12:15 - 12:30 Coffee Break

12:30 - 13:45 Blok V

Kulatý stůl: Terénem paměti (moderuje Filip Liška)

- Štěpán Černoušek - Andrej Novik (Gulag.cz, Scio)
- Anna Stránská (Memoria – Iniciativa za důstojné využití věznice v Uherském Hradišti)
- Viktor Janák (Památník Zámeček Pardubice)
- Tamara Nováková (Gymnázium Říčany)

Panel IX: Socialistické diktatury a paměť (moderuje Renata Berkyová)

Ve společnostech, které mají zkušenosti se socialistickými diktaturami, patří paměť na tyto režimy k důležitým celospolečenským tématům, která propojují minulost se současností a podněcují bádání v oblasti soudobých dějin i paměťových studií. I na letošní konferenci proto těmto tématům dáváme prostor. Jak se původně privilegované formy paměti po roce 1989 dostávaly na pokraj zapomenutí a jak s nimi naložit dnes? Jak paměť na socialismus zprostředkovávají digitální média či muzejní expozice? Na tyto a další otázky budeme hledat odpovědi v tomto panelu.

- Otto Drexler (Filozofická fakulta UK): Pohyby Emanuela Famíry v kulturní paměti.
- Bohumil Melichar (Archiv České televize): Sociální síť jako aréna konfliktního vzpomínání na normalizaci a demokratickou transformaci
- Zdeněk Zajíček (Filozofická fakulta UK): Rozdělená paměť: Sochy Rudé armády v Ústeckém kraji
- Marta Harasimowicz (Filozofická fakulta UK): Odsouzeno na věčné časy a nikdy jinak? Muzealizace socialistických diktatur jako konfliktní dědictví

14:00 Zakončení konference